

CASTELL DE MONTSONÍS (BALAGUER)

El castell pioner

Des de fa uns anys, gairebé tot el que es pot idear per donar vida a un castell i al seu entorn s'experimenta a Montsonís. De fet, això de ser pioner ja li ve d'antic.

ARNAU MIR DE TOST va veure clar que el lloc acabat de conquerir als musulmans, situat a cavall d'un turó sobre el riu Segre i amb un domini excepcional sobre la plana que s'estenia als seus peus, tenia quelcom d'especial. Durant 30 generacions, els seus descendents, senyors del castell de Montsonís, han estat protagonistes de fets heroics que han mar-

cat la història de Catalunya. Però és en aquests darrers anys que el castell ha cobrat un merescut protagonisme, com a exemple pioner a casa nostra de la iniciativa basada en la gestió adequada del patrimoni cultural i motor

de l'economia d'un territori i d'un país. La feina que es fa ara des d'aquest llogaret és intentar estendre aquesta iniciativa als vora dos mil castells catalans.

La descendència d'Arnau

Just cent anys després de la conquesta, quan l'herència del gran cabdill era recollida pels vescom-

Noguera

tes d'Àger, apareix per primera vegada el castell de Montsonís en els papers de la història. Des d'aleshores aquesta fortalesa del Segre mitjà, que va manar construir el comte d'Urgell Ermengol II "el Pelegrí", s'ha mantingut en poder dels descendents d'Arnau Mir de Tost: els Cabrera, vescomtes d'Àger, els Ribelles, els Ponts, els Rocabrúna i, finalment, els Montoliu.

L'emplaçament estratègic de la fortalesa, vora de la frontera, li va donar un gran protagonisme durant 125 anys de lluites entre la Catalunya Vella, cristiana, i la Catalunya Nova, encara en poder dels musulmans. Les lluites van durar des del 1024 fins al 1149, quan va tenir lloc la conquesta definitiva de Lleida. Avui el trentè senyor del castell, Carles de Montoliu, baró de l'Albi, està immers en la lluita per la defensa d'una altra frontera, tant o més perillosa i delicada: la que separa la supervivència dels castells catalans de la seva desaparició definitiva.

La visita a la seu de la Fundació

La Fundació Castells Culturals de Catalunya, amb seu al castell de Montsonís, s'ocupa de dinamitzar aquestes edificacions amb un seguit d'accions i activitats arreu del territori. El cicle Música

SORTIM RESTAURANT I ALLOTJAMENT

Celler de l'Arnau

 Cuina catalana actualitzada, receptes elaborades amb mel del Montsec i postres artesanes, tot regat amb vins majoritàriament catalans. Menjar a la carta costa uns 40 €. Tel. 973 40 11 18

Cal Alejandro

 El lloc ideal per fer parada i fonda. Una casa amb molta història que es lloga per habitacions. A 52 € la doble amb esmorzar, abundant i amb productes típics inclòs. C. Major, 14. Montsonís Tel. 973 40 02 65 www.casaalejandro.net

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Montsonís és a dos quilòmetres de la ciutat d'Artesa de Segre. Hi podeu accedir des de dins de la població, en direcció a les escoles, o bé abans d'entrar-hi, agafant un trencall que està molt ben indicat davant de la gasolinera, a mà esquerra. A l'entrada d'aquest bonic poble trobareu amplis espais per deixar el cotxe. Us recomanem accedir a peu pels carrers empedrats fins a la porta del castell.

Un indret ple d'atractius

La veïna Artesa de Segre està integrada per 21 nuclis de població que aporten al municipi un important patrimoni arquitectònic i arqueològic. A més, la seva ubicació, envoltada per la serralada del Montsec, pel Castellot i pel riu Segre, la converteix en un paratge natura de gran interès turístic.

als Castells, els premis Catalunya Nostra, els Mercats Medievals... totes aquestes activitats s'experimenten al castell i es traslladen després a altres entorns.

En el cas de les visites guiades, s'ha generat un fort moviment d'obertura de les fortaleses privades després que el baró obrís casa seva al públic. Això ha provocat, a la vegada, que Catalunya també sigui pionera a l'Estat espanyol, i capdavantera en castells privats oberts al públic.

Durant la vostra visita a Montsonís gaudireu de les explicacions del guia i us submergeireu entre els tapissos del saló dels avantpassats mentre imagineu, per exemple, que espereu el torn per coure el pa i donar-ne l'impost al senyor, que vigileu la frontera des de la torre d'homenatge, que comproveu l'accés al passadís secret o que vigileu els pelegrins allotjats per una nit al castell. Són tantes les seqüències de la vida d'aquells anys com sensacions les que us suggeriran els detalls de les estances que visitareu.

XVII Cicle Música als Castells

Castell de Santa Oliva: Dissabte, 2 de setembre, a les 22.00 h. Actuació de Quartet Teixidor.

Castell de Calafell: Dissabte, 2 de setembre, a les 22.30 h. Actuació d'Ensemble Scandicus, música medieval.

Montsonís, qui t'ha vist

El municipi va córrer, en el seu dia, el perill de desaparèixer. De fet, fa uns 25 anys estava gairebé abandonat. La manca de les mínimes infraestructures i serveis per viure-hi, afegit a la despoblació per causes econòmiques, l'havien condemnat a ser un més de la llarga llista de pobles que, amb el seu castell inclòs, han entrat en un deteriorament irremediable.

La iniciativa dels propis veïns al voltant de la dinàmica generada pel castell ha aconseguit donar un gir a la situació i ha fet que aquest indret es converteixi en un pou d'il·lusions i de recursos que li asseguren el futur.

Avui els peregrins ja no s'haurien d'arraulir en un jaç de palla, podrien hostatjar-se en qualsevol de les places de turisme rural que oferten les cases rehabilitades, provar les delícies del seu restaurant o comprar productes naturals a la botiga.

Aquells que coneixien el poble ara vénen i diuen: "Montsonís qui t'ha vist... i qui et veu". ■

Per saber-ne més

Informació i reserves: Tel. 973 40 20 45
www.castellsdelleida.com

Visites guiades per a particulars sense reserva

prèvia : Dissabtes tarda: 17 h, 18 h i 19 h

Diumenges matí: 11 h, 12 h i 13 h

Grups tots els dies de la setmana, prèvia reserva.

sortim DE CONCURS

LA CAMBRA TANCADA

Hi ha una habitació del castell de Montsonís que es l'única que es pot tancar per fora amb un forrellat, per una raó ben concreta. Els qui ens donin el nom de l'habitació i la raó, s'emportaran un **2 x1** per a la visita guiada al castell de

Montsonís o d'algun altre castell de la "Ruta Castells de Lleida: Un viatge al passat". Envieu les vostres respostes a castells@castellsatalunya.com.